

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 705/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Davidom Vöröšom, advokátom, Landererova 8, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 CoZm 1/2021 z 25. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ ako navrhovateľ podal v konaní o zaplatenie zmenkovej sumy 1 430 410 eur s príslušenstvom vedenom na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorým sa domáhal, aby okresný súd uložil žalovanému v prvom rade Across Finance, a. s., Zochova 3, Bratislava, IČO 35 887 753 (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), zriadiť záložné právo v prospech sťažovateľa k obchodnému podielu žalovaného v 1. rade a aby uložil žalovanému v druhom rade [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), zriadiť záložné právo v prospech sťažovateľa ku konkrétnym nehnuteľnostiam v bezpodielovom spoluvlastníctve žalovaného v 2. rade.

3. Sťažovateľ odôvodnil svoj návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia tým, že žalovaný v 1. rade utlmuje svoju hospodársku činnosť, o čom má svedčiť pokles tržieb, pokles počtu zamestnancov o tretinu, ako aj pokles výnosov z hospodárskej činnosti o polovicu, čo vyvoláva aj vzhľadom na celkový postoj žalovaných v spore dôvodnú obavu z ohrozenia exekúcie. Dôvodnú obavu z ohrozenia exekúcie u žalovaného v 2. rade (avalista zo žalovanej zmenky, pozn.) sťažovateľ odôvodnil tým, že žalovaný v 2. rade ako povinný ešte 13. februára 2015 uzavrel s krajským súdom ako oprávneným dohodu o splátkach pohľadávky v sume 13 428 eur tak, že bude krajskému súdu splácať predmetnú pohľadávku v sume 200 eur mesačne, z čoho vyvodzoval platobnú neschopnosť žalovaného v 2. rade.

4. Na základe popísaných skutkových argumentov bol sťažovateľ toho názoru, že existuje potreba zabezpečiť žalovanú pohľadávku, keďže existuje dôvodná obava z toho, že exekúcia bude ohrozená, a preto podal návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zriadením záložných práv v prospech sťažovateľa.

5. Okresný súd sťažovateľov návrh uznesením č. k. 2 CbZm 292016-739 z 11. augusta 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zamietol. V odôvodnení svojho uznesenia konštatoval, že nie sú splnené podmienky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, pretože sťažovateľ svoju obavu, že exekúcia bude ohrozená, neosvedčil. Skutočnosť, že žalovaný je v súvislosti s platením dlhu pasívny, pričom pristupuje k plneniu iných záväzkov než toho, ktorý je predmetom konania vo veci samej, nie je sama osebe spôsobilou námietkou vzbudzujúcou obavu zo zmarenia exekúcie, keďže nijakým spôsobom nepreukazuje znižovanie majetku žalovaného alebo iné negatívne ovplyvňovanie jeho majetkových pomerov (bod 10 odôvodnenia uznesenia okresného súdu). Keďže sťažovateľ neosvedčil existenciu bezprostredne hroziacej ujmy, okresný súd nemal za osvedčené ani to, že navrhovaný zásah do práv žalovaného by bol primeraný, pretože ak v dôsledku plnenia iných záväzkov zaniknú záložné práva žalobcu (zrejماً chyba, myslí sa tým záložné práva k nehnuteľnostiam žalovaného vo všeobecnosti, pozn.) k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovaného, nepreukazujú konanie žalovaného, ktoré by smerovalo k zbaveniu sa majetku s podozrením ukrátiť veriteľa. V tejto súvislosti dodal, že z predčasného splatenia úverov žalovaného nie je možné vyvodzovať to, že žalovaný špekulatívnym spôsobom chce dosiahnuť neobmedzené nakladanie so svojimi nehnuteľnosťami (bod 11 odôvodnenia uznesenia okresného súdu). Okresný súd tak konštatoval, že sťažovateľ neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by jednotlivo alebo v súvislostiach viedli k záveru, že žalovaný sa zbavuje alebo má v úmysle sa zbaviť svojho majetku, alebo znížiť jeho hodnotu s cieľom znemožniť exekúciu vedenú sťažovateľom v prípade, že v konaní vo veci samej bude úspešný (bod 12 odôvodnenia uznesenia okresného súdu).

6. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v rámci ktorého namietal, že je *prima facie* nezákonné, keďže jeho odôvodnenie nevychádza zo skutkového stavu a pravdepodobne ide o odôvodnenie z iného rozhodnutia. Poukazuje na to, že v bode 11 okresný súd uvádza

skutočnosti, ktoré nesúvisia s prejednávanou vecou. Sťažovateľ namieta, že obavu z ohrozenia exekúcie odôvodnil najmä útlmom činnosti žalovaného v 1. rade, postojom žalovaných v konaní vo veci samej (účelová obrana), splácaním dlhu žalovaného v 2. rade v splátkach, pričom z odôvodnenia odvolaním napadnutého uznesenia nie je zrejmé, ako jeho dôvody vyhodnotil.

7. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu (ktorým okresný súd návrh sťažovateľa na vydania zabezpečovacieho opatrenia zamietol). V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd po rekapitulácii obsahu a odôvodnenia návrhu, argumentov protistrany, dôvodov okresného súdu a odvolania sťažovateľa a po posúdení veci dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Stotožnil sa s právnymi závermi súdu prvej inštancie, preto konštatoval správnosť jeho dôvodov. Na zdôraznenie a doplnenie vecnej správnosti dodal, že obava sťažovateľa je len subjektívnou obavou, pretože bez osvedčenia konkrétnych postupov a správania sa žalovaného nie je možné dospieť k záveru o prípadnom ohrození exekúcie. Pokiaľ ide o splácanie dlhu súdu alebo banke žalovaným v 2. rade, uviedol, že tieto skutočnosti nie je možné posudzovať ako ohrozenie budúceho výkonu exekúcie. K proporcionalite nároku (1 430 430 eur s prísl.) oproti navrhovanému rozsahu zabezpečovacieho opatrenia odvolací súd dospel k záveru, že vyhovením návrhu by došlo k porušeniu tohto princípu, pretože hodnota majetku, na ktorý by malo byť zriadené záložné právo, mnohokrát prevyšuje sumu uplatnenej pohľadávky vo veci samej. V závere napadnutého uznesenia krajský súd konštatoval, že sťažovateľ neosvedčil taký postup alebo konanie žalovaných, ktorý by nasvedčoval vzniku hrozby nebezpečenstva, že prípadná exekúcia bude ohrozená, preto napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne.

8. Proti uzneseniu krajského súdu o potvrdení zamietnutia návrhu na vydanie zabezpečovacieho opatrenia podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť a napadnutému uzneseniu vytyka nedostatok odôvodnenia a arbitrárnosť rozhodnutia. Argumentuje uvádzaním judikatúry súdov týkajúcej sa odôvodňovania súdnych rozhodnutí, pričom poukazuje na to, že okresný súd, ale následne aj krajský súd sa nevysporiadali s ním tvrdenými dôvodmi zakladajúcimi obavu, že exekúcia bude ohrozená. V podstate ide o tie isté dôvody, ktoré sťažovateľ uplatnil v samotnom návrhu, resp. v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že krajský súd nemohol argumentáciu prvoinštančného súdu potvrdiť, pretože okresný súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s argumentáciou uvedenou v jeho návrhu. Vychádzajúc z uvedeného, je toho názoru, že ani napadnuté uznesenie krajského súdu v konečnom dôsledku nedáva odpovede na jeho argumenty. Sťažovateľ nedostal najmä odpoveď na otázku, prečo utlmovanie hospodárskej činnosti žalovaného v 1. rade nezakladá dôvodnú obavu z ohrozenia exekúcie. V súvislosti so záverom o proporcionalite spochybňuje aj použitý výraz „*mnohokrát prevyšuje hodnotu pohľadávky*“ z dôvodu, že je nekonkrétny a nepreskúmateľný. Takisto uvádza výhrady proti krajským súdom uvedenému nešpecifikovanému odbornému právnemu názoru, „*v zmysle ktorého možno zriadiť záložné právo na majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve, len ak sa jedná o pohľadávku už prejednanú a to v exekučnom konaní podľa § 167 a nasl. Exekučného poriadku*“.

9. Na základe tejto argumentácie sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Tiež žiada nahradiť trovy konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd už niekoľkokrát deklaroval, že pristupuje k preskúmvaniu neodkladných opatrení veľmi zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie dochádza len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (pozri aj IV. ÚS 82/09). Navyše, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia možno podať aj opakovane, pokiaľ dôjde k zmene pomerov.

11. Aj Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa, že vo výnimočných prípadoch, napríklad keď účinnosť neodkladného opatrenia závisí od rýchleho rozhodovacieho procesu, nemusí byť možné okamžite splniť všetky požiadavky čl. 6 dohovoru. Za nevyhnutnú a neodhateľnú záruku považuje Európsky súd pre ľudské práva nezávislosť a nestrannosť súdu. Pripúšťa však, že iné procesné záruky sa môžu uplatniť iba v rozsahu, ktorý je zlučiteľný s povahou a účelom neodkladného opatrenia. Preto je potrebné preukázať, že vzhľadom na účel konania o neodkladnom opatrení v danom prípade nie je možné uplatniť jednu alebo viac konkrétnych procesných záruk bez toho, aby došlo k neprimeranému narušeniu cieľa, ktorý sa sleduje neodkladným opatrením (Micallef proti Malte, rozsudok z 15. 10. 2009, § 86).

12. Uvedené východiská podľa názoru ústavného súdu sa vzťahujú aj na rozhodovanie všeobecného súdu o zabezpečovacom opatrení, keďže jeho právne charakteristiky sú obdobné ako v prípade neodkladného opatrenia.

13. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité odôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

14. Podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každý argument, poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr.

II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/00, III. ÚS 200/09). Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

15. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu zodpovedá požiadavkám riadneho odôvodnenia rozhodnutia o zabezpečovacom opatrení, ktoré má len dočasný charakter, je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom sa zaoberá pre posúdenie veci relevantnými skutočnosťami.

16. Krajský súd, vychádzajúc z tvrdení sťažovateľa, dospel k záveru, že sťažovateľom uvádzané skutočnosti neosvedčujú obavu, že by bol ohrozený výkon prípadného rozhodnutia o nároku sťažovateľa v exekučnom konaní. Ani podľa názoru ústavného súdu samotný útlm hospodárskej činnosti žalovaného v 1. rade bez ďalšieho neosvedčuje ohrozenie prípadnej exekúcie, najmä v situácii, ak žalovaný v 1. rade disponuje dostatočným majetkom v hodnote 100-násobne prevyšujúcej žalovanú pohľadávku a zároveň došlo k medziročnému nárastu majetku žalovaného v 1. rade o hodnotu 14 654 614 eur, pričom tieto verejne dostupné údaje sťažovateľ účelovo zatajil (pozri bod 4 odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu). V tejto súvislosti krajským súdom použitý a sťažovateľom vytýkaný výraz „mnohokrát“ na inom mieste odôvodnenia napadnutého uznesenia dostáva konkrétny rozmer, preto ho nie je možno považovať ani za nekonkrétny alebo nepreskúmateľný. Takisto ani sťažovateľom uvádzaný negatívny postoj žalovaných vo veci samej (tzv. účelová obrana) nesvedčí o tom, že by týmto bola osvedčená obava zo sťaženia prípadnej exekúcie. Ide o prirodzený jav, taktiky či stratégie strany v sporovom konaní, z ktorého nemôžu byť vyvodzované sťažovateľom požadované následky vo forme nariadenia zabezpečovacieho opatrenia. Ani predčasné splatenie úveru s následným výmazom záložného práva banky bez ďalšieho alebo splácanie dlhu v splátkach žalovaným v 2. rade nie sú skutočnosťami, ktoré by samy osebe objektívne vyvolali a osvedčili dôvodnú obavu z ohrozenia prípadnej exekúcie. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd konštatuje, že výhrady predstreté sťažovateľom nie sú spôsobilé spochybniť krajským súdom prijatý nosný záver o neosvedčení takého postupu alebo konania žalovaných, ktorý by nasvedčoval vzniku hrozby nebezpečenstva, že prípadná exekúcia bude ohrozená. Vzhľadom na uvedené konštatuje, že dôvody a výhrady, ktoré viedli sťažovateľa k presvedčeniu o nedostatočnosti odôvodnenia a arbitrárnosti napadnutého uznesenia, podľa jeho názoru nie sú spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia, preto je ich potrebné vyhodnotiť ako neopodstatnené.

17. Arbitrárnosť môže mať v súdnych rozhodnutiach rôznu podobu. Môže ísť o extrémny nesúlاد právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej nožnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne (I. US 51/2020).

18. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces.

19. Ústavný súd z hľadiska argumentov sťažovateľa po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu nemajúci oporu v zákone. Rozhodnutie nevykazuje znaky sudcovskej svojvôle či arbitrárnosti.

20. Ústavný súd preto konštatuje, že nie je ústavne relevantný dôvod do napadnutého rozhodnutia krajského súdu z jeho strany zasahovať, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje možnosť vyslovenia porušenia označeného základného práva sťažovateľa po prijatí veci na ďalšie konanie. Vzhľadom na tieto skutočnosti uzavrel, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je ani svojvoľné, ani arbitrárne, a preto je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu